

ELŻBIETA KOKOT I ELŻBIETA STASIAK

SZKOLNA PRACOWNIA ARTYSTYCZNA

ZAJĘCIA ARTYSTYCZNE W KLASACH TRZECICH GIMNAZJUM

Zajęcia artystyczne - plastyka dla klas III

Przedmiotowe Zasady Oceniania

opracowane na podstawie:

-Programu nauczania: Beata Mikulik - Program nauczania zajęć artystycznych „Szkolna pracownia artystyczna”

Klasa 8

NOWA podstawa programowa z 14 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)

I. Kontrakt między nauczycielem a uczniem:

1. Każdą pracę plastyczną, przygotowaną na ocenę niesatysfakcjonującą ucznia, można poprawić. Poprawa jest dobrowolna, w terminie uzgodnionym z nauczycielem i odbywa się w ciągu 2 tygodni od dnia podania informacji o ocenach. Uczeń poprawia pracę raz. Z poprawy wpisujemy tylko ocenę wyższą.

2. W przypadku problemów w nauce i konieczności uzupełnienia braków nauczyciel opracowuje plan działań umożliwiający uczniowi uzupełnienie braków, w terminie i na zasadach określonych przez nauczyciela.

3. Jeżeli uczeń jest nieobecny na lekcji, nie musi przygotować pracy, która była podczas jego absencji wykonywana przez klasę. Jeżeli chciałby ją przygotować, ma na to dwa tygodnie. Chyba, że jego obecność jest dłuższa niż 2 tygodnie, wtedy ustala się warunki zaliczenia.

4. Na zajęciach artystycznych obowiązuje posiadanie wcześniej zapowiedzianych przyborów i materiałów oraz w kl. II gimnazjum zeszytu przedmiotowego, służącego do zapisywania wskazówek i poleceń związanych z niezbędnymi przyborami. Brak zeszytu i materiałów, których wykaz na daną lekcję każdy uczeń dostaje z wyprzedzeniem (blok, kredki, farby, pędzel i inne) zostaje ukarane znakiem minus. Uzyskanie przez ucznia trzykrotnego znaku minus jest równoważne z uzyskaniem oceny niedostatecznej.

5. Aktywność ucznia podczas zajęć lekcyjnych może zostać nagrodzona znakiem plus, trzykrotne uzyskanie znaku plus powoduje wpisanie oceny bardzo dobrej. Przez aktywność na lekcji rozumiemy: częste zgłaszanie się i udzielanie poprawnych odpowiedzi, zgłaszanie się do wykonania dodatkowych zadań w czasie lekcji, aktywną pracę w grupach. Plus można otrzymać też za: udział w dyskusji na temat obejrzanego filmu dydaktycznego, udział w zespołowej pracy przygotowującej wspólny projekt, wykonanie ćwiczeń związanych z teorią barwy i kompozycji.

6. Reprezentowanie szkoły w konkursach przedmiotowych pozwala uzyskać ocenę bardzo dobrą za każdy udział, a ocenę celującą za zajęcie miejsca punktowanego lub wyróżnienia.

7. Rodzice informowani są o bieżących ocenach podczas kontaktów indywidualnych z nauczycielem

lub na wywiadówce.

8.Uczeń, który podczas lekcji nie pracuje lub niszczy pracę przed jej sprawdzeniem, otrzymuje ocenę niedostateczną.

9.Uczeń ma dwa tygodnie na oddanie pracy. Po upływie tego terminu wpisywana jest ocena niedostateczna. Jeżeli termin oddania pracy jest inny niż dwa tygodnie, uczeń jest o tym wcześniej informowany przez nauczyciela.

10.Aby otrzymać na semestr ocenę celującą, należy przygotowywać poszczególne prace na co najmniej oceny bardzo dobre, a oprócz tego czynnie uczestniczyć w konkursach plastycznych szkolnych i pozaszkolnych.

Ocenianie jest procesem ciągłym i systematycznym, dostarczającym nauczycielowi, uczniom, ich rodzicom informacji o wiedzy, umiejętnościach i postawie wobec przedmiotu. Podlegające ocenie osiągnięcia pozwalają nauczycielowi na weryfikację metod i form pracy oraz dobór właściwych środków dydaktycznych.

Ocenie podlegają:

- przygotowanie ucznia do zajęć
- uczestnictwo w zajęciach
- zaangażowanie ucznia w działania plastyczne
- umiejętność formułowania problemów, wyciągania wniosków oraz poszukiwania własnych poglądów

Ocenianie dokonywane jest poprzez:

- ćwiczenia plastyczne-rysunkowe, malarskie, budowania kompozycji, formułowanie kształtu, przestrzeni
- prace plastyczne - ilustracje, rysunki, kompozycje graficzne....
- odpowiedź ustną (znajomość podstawowych terminów plastycznych, epok i stylów w plastyce oraz wybitnych przedstawicieli świata artystycznego)
- pracę domową

II. Pomiar i obserwacja osiągnięć uczniów:

1.Ćwiczenia (zajęcia) praktyczne.

2.Prace dodatkowe.

3.Obszary obserwacji ucznia:

- przygotowanie do lekcji
- aktywność na lekcji.

III. Obszary aktywności:

Na lekcjach zajęć artystycznych ocenianiu podlegają:

- 1.Estetyka wykonywanych rysunków i prac.
- 2.Umiejętność znalezienia rozwiązań w sytuacjach nowych.
- 3.Aktywność i kreatywność własna ucznia.
- 4.Umiejętność pracy w małych grupach oraz w zespole.

5. Zaangażowanie i aktywność na lekcji.

6. Umiejętność odnalezienia i przygotowania materiałów poza pracownią.

IV. Kryteria ustalania oceny cząstkowej:

1. Przy ocenianiu zajęć praktycznych będą brane pod uwagę wytwory plastyczne:

- zgodne z tematem,
- posiadające walory plastyczno -estetyczne,
- cechujące się oryginalnością wykonania i ujęcia tematu,
- trafne, pomysłowe wykorzystanie różnych materiałów,
- umiejętne posługiwanie się poznanymi technikami.

V. Zakres wymagań na zajęciach artystycznych w klasach drugich i trzecich gimnazjum:

Forma podlegająca ocenie	Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Praca malarska, graficzna lub rzeźbiarska	- uczeń podejmuje się wykonania zadania, jednak wykonana praca nie odpowiada tematowi, uczeń nie realizuje poleceń pomocniczych podawanych przez nauczyciela podczas ćwiczenia, praca nie jest staranna	- uczeń wykonuje pracę na temat, jednak nie zawiera w niej realizacji wszystkich poleceń podawanych podczas wykonywania ćwiczenia, a praca nie jest wystarczająco staranna	- uczeń wykonuje pracę zgodnie z tematem, stara się zrealizować wszystkie polecenia podawane podczas wykonywania ćwiczenia, praca jest dokończona, jednak brakuje w niej dokładności i oryginalności	- uczeń wykonuje pracę na temat, realizuje wszystkie polecenia pomocnicze, wykazuje się starannością i pomysłowością	- uczeń wykonuje kolejną pracę tą samą techniką, wykazuje się samodzielnością, pomysłowością i dokładnością
Prezentacja multimedialna	- uczeń wykonuje prezentację niezgodną z tematem, nie wykazuje się przy tym pomysłowością i zaangażowaniem w wykonywanie ćwiczenia	- uczeń wykonuje prezentację na temat, jednak niespełniającą podanych poleceń, brakuje w niej wymaganych elementów graficznych i	- uczeń wykonuje prezentację multimedialną na temat, realizuje większość poleceń, praca jest poprawna i staranna, brak w niej	- uczeń wykonuje poprawną prezentację, realizuje wszystkie polecenia, wykazuje się pomysłowością i zaangażowaniem	- uczeń wykonuje kolejną prezentację, wykazuje się samodzielnością, pomysłowością i dokładnością

		opisów, uczeń wykazał się dostateczną starannością	elementów wskazujących na duże zaangażowanie ucznia w jej wykonanie	w realizację ćwiczenia	
Forma podlegająca ocenie	Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Praca malarska, graficzna lub rzeźbiarska	- uczeń podejmuje się wykonania zadania, jednak wykonana praca nie odpowiada tematowi, uczeń nie realizuje poleceń pomocniczych podawanych przez nauczyciela podczas ćwiczenia, praca nie jest staranna	- uczeń wykonuje pracę na temat, jednak nie zawiera w niej realizacji wszystkich poleceń podawanych podczas wykonywania ćwiczenia, a praca nie jest wystarczająco staranna	- uczeń wykonuje pracę zgodnie z tematem, stara się zrealizować wszystkie polecenia podawane podczas wykonywania ćwiczenia, praca jest dokończona, jednak brakuje w niej dokładności i oryginalności	- uczeń wykonuje pracę na temat, realizuje wszystkie polecenia pomocnicze, wykazuje się starannością i pomysłowością	- uczeń wykonuje kolejną pracę tą samą techniką, wykazuje się samodzielnością, pomysłowością i dokładnością
Prezentacja multimedialna	- uczeń wykonuje prezentację niezgodną z tematem, nie wykazuje się przy tym pomysłowością i zaangażowaniem w wykonywanie ćwiczenia	- uczeń wykonuje prezentację na temat, jednak niespełniającą podanych poleceń, brakuje w niej wymaganych elementów graficznych i opisów, uczeń wykazał się dostateczną starannością	- uczeń wykonuje prezentację multimedialną na temat, realizuje większość poleceń, praca jest poprawna i staranna, brak w niej elementów wskazujących na duże zaangażowanie ucznia w jej wykonanie	- uczeń wykonuje poprawną prezentację, realizuje wszystkie polecenia, wykazuje się pomysłowością i zaangażowaniem w realizację ćwiczenia	- uczeń wykonuje kolejną prezentację, wykazuje się samodzielnością, pomysłowością i dokładnością

Zadanie fotograficzne	- uczeń wykonuje fotografie niezgodne z tematem, nie uwzględniając zasad poznawanych na lekcji	- uczeń wykonuje fotografię zgodnie z tematem, nie uwzględnia jednak zasad poznawanych podczas zajęć	- uczeń wykonuje fotografie na temat, uwzględnia większość zasad poznawanych na zajęciach	- uczeń wykonuje fotografie na temat, uwzględnia poznane podczas zajęć zasady kompozycji, potrafi je omówić i uzasadnić pomysł	- uczeń wykonuje dodatkową serię fotografii z uwzględnieniem zasad poznanych na zajęciach, wykazuje się dokładnością i oryginalnością, sprawnie omawia zdjęcia i uzasadnia pomysły
Praca z zakresu sztuki użytkowej	- uczeń podejmuje się wykonania pracy, jednak jej nie kończy	- uczeń wykonuje pracę z zakresu sztuki użytkowej, jednak nie uwzględnia wskazówek, co powoduje brak	- uczeń wykonuje z powodzeniem pracę, uwzględnia większość wskazówek dotyczących procesu wykonania,	- uczeń wykonuje udaną i estetyczną pracę z zakresu sztuki użytkowej, uwzględnia w procesie powstawania efektu	- uczeń wykonuje kolejną pracę z zakresu sztuki użytkowej, praca jest estetyczna, pomysłowa i oryginalna

		właściwego efektu końcowego	potrafi wskazać ewentualne błędy w wykonaniu	końcowego zalecane wskazówki	
Analiza dzieła sztuki	- uczeń wyraża konstruktywną opinię o analizowanym dziele, nie zna zasad analizy obrazu	- uczeń nazywa niektóre formy kompozycji, określa zasady wykorzystania perspektywy i światłocienia, jednak nie potrafi odnieść ich do omawianego dzieła sztuki	- uczeń określa formę kompozycji, omawia funkcje światłocienia i nazywa rodzaj perspektywy, korzysta z pomocy	- uczeń samodzielnie omawia dzieło sztuki, określa formę kompozycji, wykorzystanie światłocienia i rodzaj perspektywy, wypowiedź buduje samodzielnie	- uczeń wykonuje pisemnie analizę dowolnego dzieła sztuki, uwzględnia wszystkie elementy analizy, posługuje się odpowiednimi pojęciami, uzasadnia swoje zdanie
Zadanie fotograficzne	- uczeń wykonuje fotografie niezgodne z	- uczeń wykonuje fotografię zgodnie z	- uczeń wykonuje fotografie na temat,	- uczeń wykonuje fotografie na temat,	- uczeń wykonuje dodatkową serię fotografii z

	tematem, nie uwzględniając zasad poznawanych na lekcji	tematem, nie uwzględnia jednak zasad poznawanych podczas zajęć	uwzględnia większość zasad poznawanych na zajęciach	uwzględnia poznane podczas zajęć zasady kompozycji, potrafi je omówić i uzasadnić pomysł	uwzględnieniem zasad poznanych na zajęciach, wykazuje się dokładnością i oryginalnością, sprawnie omawia zdjęcia i uzasadnia pomysły
Praca z zakresu sztuki użytkowej	- uczeń podejmuje się wykonania pracy, jednak jej nie kończy	- uczeń wykonuje pracę z zakresu sztuki użytkowej, jednak nie uwzględnia wskazówek, co powoduje brak właściwego efektu końcowego	- uczeń wykonuje z powodzeniem pracę, uwzględnia większość wskazówek dotyczących procesu wykonania, potrafi wskazać ewentualne błędy	- uczeń wykonuje udaną i estetyczną pracę z zakresu sztuki użytkowej, uwzględnia w procesie powstawania efektu końcowego zalecane wskazówki	- uczeń wykonuje kolejną pracę z zakresu sztuki użytkowej, praca jest estetyczna, pomysłowa i oryginalna

			w wykonaniu		
Analiza dzieła sztuki	- uczeń wyraża konstruktywną opinię o analizowanym dziele, nie zna zasad analizy obrazu	- uczeń nazywa niektóre formy kompozycji, określa zasady wykorzystania perspektywy i światłocienia, jednak nie potrafi odnieść ich do omawianego dzieła sztuki	- uczeń określa formę kompozycji, omawia funkcje światłocienia i nazywa rodzaj perspektywy, korzysta z pomocy	- uczeń samodzielnie omawia dzieło sztuki, określa formę kompozycji, wykorzystanie światłocienia i rodzaj perspektywy, wypowiedź buduje samodzielnie	- uczeń wykonuje pisemnie analizę dowolnego dzieła sztuki, uwzględnia wszystkie elementy analizy, posługuje się odpowiednimi pojęciami, uzasadnia swoje zdanie

PRACA Z UCZNIEM

O

SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Nauczyciel zobowiązany jest do zapoznania się z treścią opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz orzeczeniami dostarczonymi do szkoły. Poprzez odpowiednie działania zgodne z zaleceniami dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia tak by umożliwić mu osiągnięcie sukcesu i rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Odbywa się to m.in. poprzez:

- wydłużanie czasu sprawdzania wiedzy różnych form pisanych
- stosowanie różnych zachęt, wyjaśnień, podpowiedzi
- ćwiczenia w rozumieniu tekstów czytanych

- ocenianie stopnia zrozumienia tekstu poprzez uzupełnianie kart pracy (tekst z lukami, zdania typu prawda czy fałsz, dokańczanie zdań)
- utrwalanie i powtarzanie materiału na początku i końcu lekcji
- dostrzeganie nawet niewielkich postępów w nauce, wkładu pracy, zaangażowania w lekcję
- zachęcanie do poprawy lub uzupełniania braków, zaległości na zajęciach dodatkowych

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno-motywacyjnej.

Wymagania edukacyjne – są oczekiwanymi przez nauczyciela osiągnięciami ucznia, formułowanymi przez niego w oparciu o realizowany program nauczania.

Zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, zróżnicowane możliwości i oczekiwania są główną przyczyną określania wymagań edukacyjnych.

Określając wymagania, nauczyciel dokonuje ostatecznej selekcji elementów treści nauczania – projektuje wymagania edukacyjne.

Wykorzystując wymagania programowe (założone osiągnięcia) do formułowania wymagań edukacyjnych, nauczyciel powinien je tak urealnić i skorygować, aby uwzględniły możliwości i ograniczenia, a więc: dysfunkcje oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania dziecka.

Wymagania te powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w każdym czasie – zaraz po uzyskaniu przez nauczyciela informacji, że uczeń posiada opinię, orzeczenie lub jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Wymagania dla tych uczniów muszą być określone także na poszczególne stopnie (oceny) szkolne.

Obszary dostosowania obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego, tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne,
- zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce),
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Dostosowanie wymagań:

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania,
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną,
- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

W przepisach jest mowa o dostosowaniu wymagań do psychofizycznych możliwości ucznia, a nie o ich obniżeniu.

Uczniowie z tych grup należą do uczniów o specjalnych potrzebach.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z zajęć artystycznych w praktyce

Uczniowie z dysleksją rozwojową, dysortografią, dysgrafią i dyskalkulią

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami,
- nie zmuszać do wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudności,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- doceniać chęć pokonywania trudności, wysiłek, wytrwałość i samodzielność w działaniu,
- doceniać ład w miejscu pracy i porządek w działaniu,
- zadanie dostosować do możliwości percepcyjnych ucznia, np. zezwolić na wykonanie modelu w większym formacie,
- pozostawić więcej czasu na wykonanie pracy,
- krótko i prosto formułować polecenia – upewnić się, czy uczeń je zrozumiał,
- pomagać w mierzeniu i liczeniu,
- uwzględniać błędy wynikające z rewersji (6 i 9) i inwersji (89 i 98),
- często uczeń z dysleksją ma trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeni; ma to znaczenie w rozpoznawaniu np. lewego i prawego kierunku.

Zalecane metody pracy:

1. Metody asymilacji i wiedzy – oparte na aktywności poznawczej, (pogadanka, dyskusja, wykład, praca z książką).
2. Metody waloryzacyjne zwane też eksponującymi – powodują one aktywność emocjonalno-artystyczną ucznia. Zaletą tych metod jest umożliwienie uczniom uczestnictwa w różnych działaniach o odpowiednio eksponowanych wartościach społecznych, moralnych, estetycznych czy naukowych. Polegają na stwarzaniu sytuacji, w których uczniowie poznają systemy wartości.
3. Metody praktyczne – cechuje je aktywność typu: wykorzystując posiadaną wiedzę, zmieniając rzeczywistość, uczeń zmienia samego siebie. Kształtuje swój stosunek do pracy, swoje przekonania i postawy, swoją osobowość. Metody praktyczne dzielą się na dwie grupy: pierwsza obejmuje ćwiczenia, druga służy realizacji zadań wytwórczych. Ćwiczenie jest wielokrotnym wykonywaniem określonej czynności dla nabycia i uzyskania wprawy intelektualnej i praktycznej. Ćwiczenia mają wykształcić umiejętności i nawyki niezbędne przy wykonywaniu różnych prac. Realizację zadań wytwórczych cechuje przewaga aktywności praktycznej mającej na celu uświadomienie, czemu ćwiczenie ma służyć, oraz uświadomienie reguł działania i kolejności ich wdrażania. Zadania wytwórcze znakomicie można wykorzystać w ćwiczeniach usprawniających motorykę rąk.
4. Metody aktywizujące – rozwijają zainteresowania, kształtują umiejętność pracy w zespole, pobudzają myślenie twórcze, wzbogacają słownik ucznia. Sprawdzają się szczególnie w pracy z uczniami dyslektycznymi. Atrakcyjna i urozmaicona forma ćwiczeń zachęca ucznia do pracy nad problemem. Wdraża go do samodzielności.

Ocenianie

Nauczyciele nie mają wyboru; dysleksja nie daje podstaw do obniżenia wymagań jakościowych, dotyka ona bowiem uczniów z co najmniej przeciętną sprawnością intelektualną.

Należy natomiast:

- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć, niezbędne pomoce itp.,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- przestrzegać zasady: oceniania sukcesów, a nie porażek ucznia.

Uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność (w razie potrzeby zwolnienie z wykonania ćwiczeń przerastających możliwości ruchowe ucznia),
- wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie zasad i reguł,
- podpowiadanie tematu pracy technicznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie go w działaniu,
- zwracanie w ocenianiu większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt,
- unikanie pytań problemowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- odrębne instruowanie ucznia,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- pozostawianie więcej czasu na utrwalenie wiedzy czy umiejętności,
- przerabianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.

Zalecane metody pracy:

1. Metody asymilacji i wiedzy
2. Metody praktyczne

Ocenianie

Jeśli dostosujemy wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie to konieczne), to oceniać należy go według obowiązujących kryteriów. Wskazane jest jednak, aby zwracać większą uwagę na własny wkład pracy, wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt. Szczególnie liberalnie należy oceniać wytwory artystyczne ucznia, ponieważ jest to efekt pracy wynikający z jego specyficznych zdolności.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- wyznaczanie uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania, etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),
- ułatwianie wykonania zadań poprzez dzielenie ich na mniejsze zadania cząstkowe,
- zadawanie małych partii materiału,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu; nauczyciel może np. przygotowywać obszerne informacje związane z tematem, które uczniowie wpinają do segregatora A4 po odbiciu na szkolnym ksero; może także dostarczyć je uczniom jako materiały szkoleniowe do lekcji w postaci plików na płycie CD lub pendrivie,
- pobudzanie zainteresowań ucznia, angażowanie w bardzo konkretne działania,
- zachęcanie do zadawania pytań,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty.

Ocenianie według wymagań programowych.

Uczeń z Aspergerem

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- stosować stały schemat prowadzenia zajęć lekcyjnych,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- przedstawiać jak najwięcej informacji w formie graficznej,
- udzielać wskazówek podczas odpowiedzi ustnych ucznia,
- skupić uwagę dziecka na wykonywanym zadaniu, nie zostawiać wolnego czasu między zadaniami,
- minimalizować ilość bodźców zewnętrznych (słuchowo-wzrokowych),
- miejsce pracy ucznia musi zawierać tylko niezbędne narzędzia i przedmioty.

Ocenianie

Nie obniżać ocen przedmiotowych i ocen z zachowania z powodu objawów typowych dla zespołu Aspergera.

Uczeń zdolny

Zdefiniowanie pojęcia „dziecko zdolne” nie jest łatwe, ponieważ różnego rodzaju zdolności są trudno mierzalne. Pamiętać należy, że poziom rozwoju umiejętności jest wyznaczony nie tylko przez zdolności, ale i poprzez własną pracę. Uzdolnione dzieci mogą rozwinąć się jedynie wówczas, gdy zajęciom towarzyszy wysoki poziom twórczości, pomysłowości i wysoka motywacja do działania. Głównym celem kształcenia uczniów uzdolnionych jest poszerzanie i pogłębianie wiedzy z danej dziedziny.

Formy organizacyjne wspierania ucznia zdolnego

Spośród kilku form organizacyjnych wspierania ucznia zdolnego, na szczególną uwagę zasługuje kształcenie wielopoziomowe, polegające na różnicowaniu poziomu trudności materiału (indywidualizacja kształcenia). Jego zaletą jest też to, że może być stosowane z powodzeniem w zwykłych klasach szkolnych.

W kształceniu wielopoziomowym należy szczególną uwagę zwrócić na:

- różnicowanie zakresu treści kształcenia,
- różnicowanie stopnia trudności,
- odpowiedni dobór strategii kształcenia (proces, metody, środki, formy).

Kształtowanie myślenia i działania twórczego uczniów zdolnych

Istotną rolą nauczyciela jest rozwijanie u ucznia tych cech osobowości, które uznaje się za szczególnie potrzebne w procesie myślenia twórczego.

Poniżej przykłady kilku zasad rozwijania myślenia twórczego uczniów:

- stwarzanie sytuacji wymagających twórczego myślenia,
- zapewnianie i udostępnianie środków do realizacji pomysłów,
- nie narzucanie sztywnych schematów,
- docenianie twórczego myślenia,
- uczenie sposobów systematycznej oceny każdego pomysłu,
- rozwijanie konstruktywnego krytycyzmu,
- dbanie o okresy zarówno aktywności, jak i spokoju,
- kultywowanie i wzmacnianie w klasie atmosfery twórczej,
- wychowywanie ludzi o śmiałym i otwartym umyśle.

Metody i formy pracy z uczniem zdolnym

W pracy z uczniem zdolnym każda metoda może być stosowana z pozytywnym skutkiem, pod warunkiem eksponowanie jej największych zalet.

Na zajęciach technicznych szczególnie przydatne są:

- projektowanie – pozwala uczniom przewidywać wygląd modelu,
  - modelowanie – pobudza działalność uczniów zarówno w sferze teorii, jak i praktyki,
  - nauczanie problemowe – pozwala na wykorzystanie rozwiązania jednego problemu do tworzenia i rozwiązywania innych,
  - zajęcia praktyczne – uczeń wykazuje się tworzeniem różnych koncepcji rozwiązań, bierze udział w planowaniu, ocenie wyników, samoocenie,
  - zajęcia laboratoryjne – stanowią znaczący krok na drodze upodabniania nauczania-uczenia się do naukowego poznawania świata; stanowi etap w procesie rozwiązywania problemów,
  - eksperyment – pozwala poznać obiekty techniczne (rzeczy, zjawiska, procesy) oraz związki i zależności między nimi; pozwala też na poszukiwanie optymalnych danych dla konkretnego działania technicznego,
  - pokaz – w pracy z uczniem zdolnym pełni rolę eksponującą i inspirującą,
  - opis – u uczniów zdolnych ma wyzwoić wyobraźnię i zastąpić im demonstrację omawianego obiektu
-
- pogadanka – uczy samodzielnego i prawidłowego pod względem logicznym myślenia ucznia sterowanego przez nauczyciela,
  - gry dydaktyczne – rozwijają sprawność instrumentalną i kierunkową,
  - metody aktywizujące.

Oprócz stosowania zasad rozwijania myślenia twórczego, metod pracy z uczniem zdolnym, konieczne jest stosowanie przez nauczyciela zróżnicowanych form pracy:

- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- projekt – dłuższa forma umożliwiająca przeprowadzenie badań i analizy ciekawego zadania,

- konkurs – uczniowi zdolnemu powierza się rolę kapitana drużyny albo uczeń sam przygotowuje konkurs,
- liga zadaniowa – cotygodniowa lista zadań do samodzielnego rozwiązania,
- praca w grupach – uczeń zdolny pełni ważną rolę aktywnego uczestnika,
- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej, przydzielanie specjalnych ról (asystent, lider),
- stwarzanie sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych,
- prowadzenie fragmentów lekcji,
- praca pozalekcyjna,
- zachęcanie do czytania literatury fachowej,
- realizacja indywidualnych programów z jednego lub kilku przedmiotów,
- udział w wykładach, odczytach i zajęciach organizowanych przez wyższe uczelnie,
- spotkania z ciekawymi osobami ze świata nauki,
- kontaktowanie się z osobami lub instytucjami wspierającymi rozwój ucznia zdolnego.

VII. Przy ocenianiu prac dodatkowych będą brane pod uwagę:

1. Pomysłowość, inwencja twórcza i nowatorstwo.
2. Samodzielność, zaangażowanie oraz ilość włożonej pracy.
3. Różnorodność zastosowanych materiałów i technik.
4. Wzbogacanie, rozszerzanie swojej wiedzy - korzystanie z różnych źródeł.

Przy ustalaniu oceny z zajęć artystycznych należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.

SPOSÓB WYSTAWIANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ LUB ROCZNEJ

L.P.	OCENIANE ELEMENTY PRACY UCZNIĄ	WAGA
1.	Sprawdzian wiadomości	6
2.	Kartkówka	5
3.	Odpowiedź ustna	5
4.	Praca na lekcji	4
5.	Wykonana praca plastyczna	5
6.	Dodatkowa praca plastyczna	6
7.	Pisemna praca domowa	2
8.	Pisemna praca długoterminowa – referat	3
9.	Praca w grupie	1
10.	Aktywność na lekcji	2
11.	Systematyczne przygotowanie do lekcji	2
12.	Konkursy, quizy i zabawy plastyczne	6
13.	Udział w pracy kół i zajęciach plastycznych	6
14.	Zaangażowanie w wykonywanie dekoracji szkolnych	6
15.	Zeszyt	2

OCENA ŚRÓDROCZNA LUB ROCZNA JEST LICZONA JAKO ŚREDNIA WAŻONA OCEN BIEŻĄCYCH

OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ LUB ROCZNĄ OBLICZA SIĘ ZE WSZYSTKICH MOŻLIWYCH DO

UZYSKANIA OCEN BIEŻĄCYCH (BRAK OCENY LICZY SIĘ JAK ZERO) WEDŁUG ZAŁĄCZONEGO WZORU.

UCZEŃ MA PRAWO DO POPRAWY TYLKO WYZNACZONYCH OCEN PRZEZ NAUCZYCIELA W TERMINIE DWUTYGODNIOWYM OD MOMENTU UZYSKANIA INFORMACJI O OCENIE

NA UZUPEŁNIENIE BRAKUJĄCEJ OCENY BIEŻĄCEJ UCZEŃ MA TERMIN DWUTYGODNIOWY LUB W LOSOWYCH PRZYPADKACH (DŁUŻSZA CHOROBA, POBYT W SZPITALU) UCZEŃ UZGADNIA TERMIN POPRAWY Z NAUCZYCIELEM

$$\text{Średnia ważona } XW = \frac{\text{OCENA} \times \text{WAGA} + \text{OCENA} \times \text{WAGA}}{\text{SUMA WAG POSZCZEGÓLNYCH OCEN}}$$

Uwaga:

- a) Jeśli uczeń nie przystąpił do sprawdzianu, to do sumy wag w mianowniku dodajemy wagę tego sprawdzianu zwiększając w ten sposób mianownik.
- b) Jeśli uczeń nie przystąpił do innej obowiązkowej formy aktywności, to nauczyciel może do sumy wag dodać wagę przyporządkowaną danej formie.
- c) Nauczyciel, po uprzednim poinformowaniu uczniów, może ocenić inne formy aktywności nadając im odpowiednią wagę.
- d) Oceny bieżące zawierające „+” liczymy w następujący sposób: do oceny dodajemy 0,5 pkt. np. 3+ liczymy jako 3,5.
- e) Oceny bieżące zawierające „-” liczymy w następujący sposób: od oceny odejmujemy 0,25 pkt. np. 4- liczymy jako 3,75.
- f) Wyliczona średnia ważona daje nam ocenę:
  - od 1,65 do 2,64 dopuszczająca
  - 2,65 do 3,64 dostateczna
  - 3,65 do 4,64 dobra
  - 4,65 do 5,29 bardzo dobra
  - 5,3 i powyżej celującaoraz szczególne osiągnięcia - celującą

2. Udział w konkursie przedmiotowym:

- etap szkolny (miejsca 1 – 10) – ocena bardzo dobra
- etap rejonowy – ocena celująca

Uczeń, który otrzyma tytuł laureata z konkursu o zasięgu wojewódzkim otrzymuje celującą ocenę roczną .

Każda ocena bieżąca jest jawna i wymaga uzasadnienia ustnego lub pisemnego przez nauczyciela, poprzez wskazanie tego co uczeń wykonał dobrze i co wymaga poprawy lub udoskonalenia.

Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. W okresie roku szkolnego uczeń może poprawić 4 oceny bieżące o większej wadze. Każda z tych ocen może być poprawiona jednokrotnie. Do dziennika wpisywane są obie oceny. Na poprawę oceny przeznaczona jest tydzień. W szczególnych przypadkach np. wskutek choroby lub pobytu w szpitalu nauczyciel może wydłużyć termin poprawy do 2 tygodni.
2. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do zajęć jeden raz w ciągu okresu. Fakt ten zgłasza nauczycielowi przed rozpoczęciem zajęć. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia ucznia z udziału w sprawdzianie lub pracy klasowej oraz zapowiedzianej kartkówce.
3. W przypadku nieprzystąpienia ucznia do danej formy kontroli wiadomości nauczyciel ma prawo wymagać uzupełnienia zaległości. W porozumieniu z uczniem ustala termin uzupełnienia.

Czas trwania i forma egzaminów i sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

1. Egzamin klasyfikacyjny :
  - a) czas trwania – 45 minut
  - b) formy odpowiedzi:
    - część pisemna składa się z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
    - część ustna – 15 minut
  - c) zestaw zadań uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.
2. Egzamin poprawkowy
  - a) czas trwania – 45 minut
  - b) formy odpowiedzi:
    - część pisemna składa się z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
    - część ustna - 15 minut
  - c) uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.
3. Sprawdzian wiedzy i umiejętności
  - a) czas trwania – 45 minut
  - b) formy odpowiedzi:
    - część pisemna składała: z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
    - część ustna - 15 minut
  - c) uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który zawiera wymagania edukacyjne na ocenę o stopień wyższą od uzyskanej.
4. Uczniowie z orzeczeniami poradni psychologiczno – pedagogicznej otrzymują zadania

egzaminacyjne, w których uwzględniono zalecenia poradni.

5. Na wniosek ucznia lub rodzica (opiekuna prawnego), dokumentacja z odpowiedniego egzaminu lub sprawdzianu zostanie udostępniona do wglądu.

Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów.

Wszelkie prace pisemne (prace klasowe, testy, sprawdziany, albumy, itp.) będą przechowywane przez nauczyciela do 30 października następnego roku szkolnego. Wszelkie prace pisemne będą udostępniane do wglądu uczniom i ich rodzicom (prawnym opiekunom), natomiast nie zostaną im oddane.

Sposoby ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania.

Przynajmniej raz w roku szkolnym nauczyciel w wybranej klasie dokona ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania, przy pomocy jednej z następujących metod:

- analizy wyników nauczania,
- analizy wypowiedzi rodziców i uczniów,
- ankiety,

Fakt przeprowadzenia tej czynności zostanie odnotowany w dzienniku lekcyjnym. Po analizie wyników z ewaluacji nauczyciel opracuje wnioski i rekomendacje potrzebne do dalszej pracy celem podniesienia wyników kształcenia.

Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela zajęć artystycznych.

Nauczyciel dysponuje następującym zestawem dokumentów:

- podstawą programową z zajęć artystycznych
- wymaganiami na poszczególne oceny,
- wymaganiami na poszczególne oceny dla uczniów z orzeczeniami z poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- rozkładem materiału nauczania,
- Statutem Szkoły
- Przedmiotowe Zasady Oceniania.

Jeden komplet dokumentów obowiązujących nauczyciela zajęć technicznych będzie złożony w bibliotece szkolnej.

PRACA Z UCZNIEM

O

SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Nauczyciel zobowiązany jest do zapoznania się z treścią opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz orzeczeniami dostarczonymi do szkoły. Poprzez odpowiednie działania zgodne z zaleceniami dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia tak by umożliwić mu osiągnięcie sukcesu i rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Odbywa się to m.in. poprzez:

- wydłużanie czasu sprawdzania wiedzy różnych form pisanych
- stosowanie różnych zachęt, wyjaśnień, podpowiedzi
- ćwiczenia w rozumieniu tekstów czytanych
- ocenianie stopnia zrozumienia tekstu poprzez uzupełnianie kart pracy (tekst z lukami, zdania typu prawda czy fałsz, dokańczanie zdań)
- utrwalanie i powtarzanie materiału na początku i końcu lekcji
- dostrzeganie nawet niewielkich postępów w nauce, wkładu pracy, zaangażowania w lekcję
- zachęcanie do poprawy lub uzupełniania braków, zaległości na zajęciach dodatkowych

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno-motywacyjnej.

Wymagania edukacyjne – są oczekiwanymi przez nauczyciela osiągnięciami ucznia, sformułowanymi przez niego w oparciu o realizowany program nauczania.

Zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, zróżnicowane możliwości i oczekiwania są główną przyczyną określania wymagań edukacyjnych.

Określając wymagania, nauczyciel dokonuje ostatecznej selekcji elementów treści nauczania – projektuje wymagania edukacyjne.

Wykorzystując wymagania programowe (założone osiągnięcia) do formułowania wymagań edukacyjnych, nauczyciel powinien je tak urealnić i skorygować, aby uwzględniały możliwości i ograniczenia, a więc: dysfunkcje oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania dziecka.

Wymagania te powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w każdym czasie – zaraz po uzyskaniu przez nauczyciela informacji, że uczeń posiada opinię, orzeczenie lub jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Wymagania dla tych uczniów muszą być określone także na poszczególne stopnie (oceny) szkolne.

Obszary dostosowania obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego, tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne,
- zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce),
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Dostosowanie wymagań:

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania,
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną,

- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

W przepisach jest mowa o dostosowaniu wymagań do psychofizycznych możliwości ucznia, a nie o ich obniżeniu.

W Rozporządzeniu MEN z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych zdefiniowane zostało pojęcie specyficznych trudności w uczeniu się: specyficzne trudności w uczeniu się odnoszą się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi.

Za specyficzne trudności w uczeniu się uważa się dysleksję rozwojową – opisany w latach sześćdziesiątych syndrom zaburzeń obejmujący trudności w czytaniu i pisaniu. Prof. M. Bogdanowicz wprowadziła pojęcia opisujące ich formy:

- dysleksja rozwojowa: izolowane trudności w czytaniu, bez towarzyszących im innych zaburzeń rozwoju umiejętności szkolnych,
- dysgrafia: trudności w opanowaniu kształtnego, czytelnego pisma o zadowalającym poziomie graficznym,
- dysortografia: trudności w opanowaniu poprawnej pisowni, zgodnej z regułami ortograficznymi danego języka.

Dziś poradnie psychologiczno-pedagogiczne opisują również inne specyficzne trudności uczniów w uczeniu się:

- dyskalkulia: specyficzne zaburzenia umiejętności arytmetycznych,
- zespół Aspergera: łagodniejsze przypadki autyzmu związane z zaburzeniami funkcjonowania,
- zespół ADHD: nadpobudliwość psychoruchowa.

Uczniowie z tych grup należą do uczniów o specjalnych potrzebach.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z zajęć artystycznych w praktyce

Uczniowie z dysleksją rozwojową, dysortografią, dysgrafią i dyskalkulią

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małymi krokami,
- nie zmuszać do wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudności,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- doceniać chęć pokonywania trudności, wysiłek, wytrwałość i samodzielność w działaniu,
- doceniać ład w miejscu pracy i porządek w działaniu,
- zadanie dostosować do możliwości percepcyjnych ucznia, np. zezwolić na wykonanie modelu w większym formacie,
- pozostawić więcej czasu na wykonanie pracy,
- krótko i prosto formułować polecenia – upewnić się, czy uczeń je zrozumiał,
- pomagać w mierzeniu i liczeniu,
- uwzględniać błędy wynikające z rewersji (6 i 9) i inwersji (89 i 98),
- często uczeń z dysleksją ma trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeni; ma to znaczenie w rozpoznawaniu np. lewego i prawego kierunku.

Zalecane metody pracy:

5. Metody asymilacji i wiedzy – oparte na aktywności poznawczej, (pogadanka, dyskusja, wykład, praca z książką).
6. Metody waloryzacyjne zwane też eksponującymi – powodują one aktywność emocjonalno-artystyczną ucznia. Zaletą tych metod jest umożliwienie uczniom uczestnictwa w różnych działaniach o odpowiednio

eksponowanych wartościach społecznych, moralnych, estetycznych czy naukowych. Polegają na stwarzaniu sytuacji, w których uczniowie poznają systemy wartości.

7. Metody praktyczne – cechuje je aktywność typu: wykorzystując posiadaną wiedzę, zmieniając rzeczywistość, uczeń zmienia samego siebie. Kształtuje swój stosunek do pracy, swoje przekonania i postawy, swoją osobowość. Metody praktyczne dzielą się na dwie grupy: pierwsza obejmuje ćwiczenia, druga służy realizacji zadań wytwórczych. Ćwiczenie jest wielokrotnym wykonywaniem określonej czynności dla nabycia i uzyskania wprawy intelektualnej i praktycznej. Ćwiczenia mają wykształcić umiejętności i nawyki niezbędne przy wykonywaniu różnych prac. Realizację zadań wytwórczych cechuje przewaga aktywności praktycznej mającej na celu uświadomienie, czemu ćwiczenie ma służyć, oraz uświadomienie reguł działania i kolejności ich wdrażania. Zadania wytwórcze znakomicie można wykorzystać w ćwiczeniach usprawniających motorykę rąk.
8. Metody aktywizujące – rozwijają zainteresowania, kształtują umiejętność pracy w zespole, pobudzają myślenie twórcze, wzbogacają słownik ucznia. Sprawdzają się szczególnie w pracy z uczniami dyslektycznymi. Atrakcyjna i urozmaicona forma ćwiczeń zachęca ucznia do pracy nad problemem. Wdraża go do samodzielności.

Ocenianie

Nauczyciele nie mają wyboru; dysleksja nie daje podstaw do obniżenia wymagań jakościowych, dotyka ona bowiem uczniów z co najmniej przeciętną sprawnością intelektualną.

Należy natomiast:

- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć, niezbędne pomoce itp.,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- przestrzegać zasady: oceniania sukcesów, a nie porażek ucznia.

Uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność (w razie potrzeby zwolnienie z wykonania ćwiczeń przerastających możliwości ruchowe ucznia),
- wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie zasad i reguł,
- podpowiadanie tematu pracy technicznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie go w działaniu,
- zwracanie w ocenianiu większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt,
- unikanie pytań problemowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- odrębne instruowanie ucznia,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- pozostawianie więcej czasu na utrwalenie wiedzy czy umiejętności,
- przerabianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.

Zalecane metody pracy:

3. Metody asymilacji i wiedzy
4. Metody praktyczne

Ocenianie

Jeśli dostosujemy wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie to konieczne), to oceniać należy go według obowiązujących kryteriów. Wskazane jest jednak, aby zwracać większą uwagę na własny wkład pracy, wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt. Szczególnie liberalnie należy oceniać wytwory artystyczne ucznia, ponieważ jest to efekt pracy wynikający z jego specyficznych zdolności.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- wyznaczanie uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania, etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),

- ułatwianie wykonania zadań poprzez dzielenie ich na mniejsze zadania cząstkowe,
- zadawanie małych partii materiału,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu; nauczyciel może np. przygotowywać obszerne informacje związane z tematem, które uczniowie wpinają do segregatora A4 po odbiciu na szkolnym ksero; może także dostarczyć je uczniom jako materiały szkoleniowe do lekcji w postaci plików na płycie CD lub pendrivie,
- pobudzanie zainteresowań ucznia, angażowanie w bardzo konkretne działania,
- zachęcanie do zadawania pytań,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty.

Ocenianie według wymagań programowych.

Uczeń z Aspergerem

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- stosować stały schemat prowadzenia zajęć lekcyjnych,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- przedstawiać jak najwięcej informacji w formie graficznej,
- udzielać wskazówek podczas odpowiedzi ustnych ucznia,
- skupić uwagę dziecka na wykonywanym zadaniu, nie zostawiać wolnego czasu między zadaniami,
- minimalizować ilość bodźców zewnętrznych (słuchowo-wzrokowych),
- miejsce pracy ucznia musi zawierać tylko niezbędne narzędzia i przedmioty.

Ocenianie

Nie obniżać ocen przedmiotowych i ocen z zachowania z powodu objawów typowych dla zespołu Aspergera.

Uczeń zdolny

Zdefiniowanie pojęcia „dziecko zdolne” nie jest łatwe, ponieważ różnego rodzaju zdolności są trudno mierzalne. Pamiętać należy, że poziom rozwoju umiejętności jest wyznaczony nie tylko przez zdolności, ale i poprzez własną pracę. Uzdolnione dzieci mogą rozwinąć się jedynie wówczas, gdy zajęciom towarzyszy wysoki poziom twórczości, pomysłowości i wysoka motywacja do działania. Głównym celem kształcenia uczniów uzdolnionych jest poszerzanie i pogłębianie wiedzy z danej dziedziny.

Formy organizacyjne wspierania ucznia zdolnego

Spośród kilku form organizacyjnych wspierania ucznia zdolnego, na szczególną uwagę zasługuje kształcenie wielopoziomowe, polegające na różnicowaniu poziomu trudności materiału (indywidualizacja kształcenia). Jego zaletą jest też to, że może być stosowane z powodzeniem w zwykłych klasach szkolnych.

W kształceniu wielopoziomowym należy szczególną uwagę zwrócić na:

- różnicowanie zakresu treści kształcenia,
- różnicowanie stopnia trudności,
- odpowiedni dobór strategii kształcenia (proces, metody, środki, formy).

Kształtowanie myślenia i działania twórczego uczniów zdolnych

Istotną rolą nauczyciela jest rozwijanie u ucznia tych cech osobowości, które uznaje się za szczególnie potrzebne w procesie myślenia twórczego.

Poniżej przykłady kilku zasad rozwijania myślenia twórczego uczniów:

- stwarzanie sytuacji wymagających twórczego myślenia,
- zapewnianie i udostępnianie środków do realizacji pomysłów,
- nie narzucanie sztywnych schematów,
- docenianie twórczego myślenia,
- uczenie sposobów systematycznej oceny każdego pomysłu,
- rozwijanie konstruktywnego krytycyzmu,
- dbanie o okresy zarówno aktywności, jak i spokoju,
- kultywowanie i wzmacnianie w klasie atmosfery twórczej,
- wychowywanie ludzi o śmiałym i otwartym umyśle.

Metody i formy pracy z uczniem zdolnym

W pracy z uczniem zdolnym każda metoda może być stosowana z pozytywnym skutkiem, pod warunkiem eksponowanie jej największych zalet.

Na zajęciach technicznych szczególnie przydatne są:

- projektowanie – pozwala uczniom przewidywać wygląd modelu,
  - modelowanie – pobudza działalność uczniów zarówno w sferze teorii, jak i praktyki,
  - nauczanie problemowe – pozwala na wykorzystanie rozwiązania jednego problemu do tworzenia i rozwiązywania innych,
  - zajęcia praktyczne – uczeń wykazuje się tworzeniem różnych koncepcji rozwiązań, bierze udział w planowaniu, ocenie wyników, samoocenie,
  - zajęcia laboratoryjne – stanowią znaczący krok na drodze upodabniania nauczania-uczenia się do naukowego poznawania świata; stanowi etap w procesie rozwiązywania problemów,
  - eksperyment – pozwala poznać obiekty techniczne (rzeczy, zjawiska, procesy) oraz związki i zależności między nimi; pozwala też na poszukiwanie optymalnych danych dla konkretnego działania technicznego,
  - pokaz – w pracy z uczniem zdolnym pełni rolę eksponującą i inspirującą,
  - opis – u uczniów zdolnych ma wyzwolić wyobraźnię i zastąpić im demonstrację omawianego obiektu
-
- pogadanka – uczy samodzielnego i prawidłowego pod względem logicznym myślenia ucznia sterowanego przez nauczyciela,
  - gry dydaktyczne – rozwijają sprawność instrumentalną i kierunkową,
  - metody aktywizujące.

Oprócz stosowania zasad rozwijania myślenia twórczego, metod pracy z uczniem zdolnym, konieczne jest stosowanie przez nauczyciela zróżnicowanych form pracy:

- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- projekt – dłuższa forma umożliwiająca przeprowadzenie badań i analizy ciekawego zadania,
- konkurs – uczniowi zdolnemu powierza się rolę kapitana drużyny albo uczeń sam przygotowuje konkurs,
- liga zadaniowa – cotygodniowa lista zadań do samodzielnego rozwiązania,
- praca w grupach – uczeń zdolny pełni ważną rolę aktywnego uczestnika,
- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej, przydzielanie specjalnych ról (asystent, lider),
- stwarzanie sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych,
- prowadzenie fragmentów lekcji,
- praca pozalekcyjna,
- zachęcanie do czytania literatury fachowej,
- realizacja indywidualnych programów z jednego lub kilku przedmiotów,
- udział w wykładach, odczytach i zajęciach organizowanych przez wyższe uczelnie,
- spotkania z ciekawymi osobami ze świata nauki,
- kontaktowanie się z osobami lub instytucjami wspierającymi rozwój ucznia zdolnego.

